

Inkluderende russetid i Trøndelag

Vedtatt av hovedutvalg for utdanning i Trøndelag 12/4-23

En inkluderende russetid for alle	2
Årshjul for videregående skole	4
Foreldremøte på 10. trinn	6
Eksempel på hvordan avtale mellom skolen og russeren kan se ut	7
Råd til russeforeldre	8
Inkluderende russetid i Trøndelag – endringslogg	9

En inkluderende russetid for alle

Det er store forskjeller innad i fylket vårt med tanke på geografi, skolestørrelse og befolkningstetthet. Dette påvirker også forutsetningene for russetiden, og det kan være forskjellig fra skole til skole hva som skal til for å skape en inkluderende russetid. Vi ser likevel noen likhetstrekk mellom skoler der de i liten grad opplever ekskludering i russegruppa:

- God dialog mellom lærere og elever. Lærerne er engasjerte og reagerer raskt om noen ikke er inkludert.
- God dialog mellom skoleledelsen, russestyret og elevrådet.
- God dialog med de foresatte.
- Få eller ingen russegrupper
- Ingen russebusser
- Tilgang til felles arrangementer som inkluderer all russ og som er gratis

Godt samarbeid mellom skolen og russeren

- Vi har langt bedre erfaring med involvering av elever, dialog, holdningsskapende arbeid og positiv kulturbygging enn med forbud
- Skolen bør jobbe på lag med russeren og påvirke til god atferd og god kultur på skolen. Det er flere gode eksempler fra skoler der det for eksempel er en egen inkluderingsjef i russestyret, og der de for eksempel har felles russegensere for hele skolen.
- Elevrådet og russestyret står sterkere sammen for å bidra til å skape god kultur og holdninger. Elevrådet kan for eksempel komme med innspill til hvordan russestyret skal være organisert.
- Skolene bør oppfordre aktivt til samarbeid og gode holdninger angående bruk av russegensere, slik at man hindrer ekskludering.

Felles holdning til russebusser i Trøndelag

- Russebusser er en driver for russegrupper. Vi opplever at bruk av russebusser har bidratt til å styrke problematikken med ekskludering ved å tydeliggjøre hvem som er innenfor og utenfor.
- Det bør være en felles holdning til russebusser i Trøndelag. Lovverket gir ingen mulighet til å legge ned noe generelt forbud mot bruk av russebuss, men det anbefales en dialog mellom russeren, kommunene, politiet og skolene om dette.
 - I Trondheim er ofte russegruppene russecamper et alternativ til russebusser. I likhet med russebussproblematikken bidrar også dette til økt ekskludering. Det oppfordres til felles russearrangementer, slik at behovet for private russecamper reduseres.

Kommersialisering av russetiden bidrar til ekskludering

- De kommersielle aktørene har stor påvirkning på russetiden og er vanskelige å kontrollere.
- Skolene kan og skal begrense kommersielle aktørers tilgang til elevene i skoletiden. Kommersielle aktører skal blant annet ikke få anledning til å informere om sin virksomhet på skolens område eller i skolens digitale plattformer.
- Skolene kan imidlertid ikke regulere det som skjer utenfor skoletiden og utenfor skolens område. Nasjonale myndigheter bør sørge for en sterkere lovregulering av de kommersielle aktørene. Dette vil være en viktig brikke i arbeidet med å sikre en mer inkluderende russetid.

Årshjul for videregående skole

Alle videregående skoler skal ha et årshjul for arbeidet med å bidra til en inkluderende russetid.

Her er et forslag til hvordan skolens årshjul kan se ut. Dette er kun et forslag, skolen kan i sitt eget årshjul gjøre tilpasninger til lokale forhold.

Opgaver som ivaretas av skoleeier (fylkeskommunen) er skrevet med *kursiv*.

August/ september	<p>Foreldremøte på VG1 og VG2</p> <ul style="list-style-type: none">• Russetiden inngår som et av temaene på foreldremøtet• Skoleeier kan bidra med forslag til opplegg• Gjerne inviterer inn politiet, kommunen og/eller andre lokale aktører• Ansvar: Skolen <p>Avgangselever (VG2 eller VG3): Valg og konstituering av russestyret</p> <ul style="list-style-type: none">• Ansvar: Russen, i samarbeid med elevrådet og skolens ansvarlige for skolemiljø/elevdemokrati <p>Møte i skoleutvalget (SU)</p> <ul style="list-style-type: none">• Holdningsskapende arbeid, russ og russetid inngår som et av temaene på møtet• Ansvar: Skolen
Oktober/ november/ desember	<p><i>Skoleeier inviterer russepresidentene i fylket til dialogmøte</i></p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Tema kan for eksempel være russestyrenes rolle, inkludering, kommersielle aktører, russegrupper og russebusser</i>• <i>Info fra skoleeier om opplæringsloven kapittel 12 og skolens rolle knyttet til russetiden</i>• <i>Foreslå å benytte russepresidentene som skoleeiers referansegruppe knyttet til aktuelle saker som angår rusen, legge grunnlag for videre dialog</i> <p>Russefeiring som tema i klassens time</p> <ul style="list-style-type: none">• Dialog i klassen på alle trinn. Opplegg kan gjerne utarbeides i dialog med elevrådet.• Ansvar: Kontaktlærer <p>Russefeiring som tema i elevrådet</p> <ul style="list-style-type: none">• Hvordan kan elevrådet bidra til at alle elever har det trygt og godt når de er på skolen? Hvordan kan elevrådet bidra til en inkluderende russetid?• Bidra til å skape inkluderende grupper for russ, for eksempel «Stjørdalsruss»?• Innspill til holdningsskapende arbeid og aktiviteter på skolen for å bidra til dette• Dialog med russestyret.

	<ul style="list-style-type: none"> • Kan også gjennomføres sammen med elevråd fra nærliggende skoler • Ansvar: Elevrådet og skolen
Januar/ februar/ mars	<p>Avgangselever (VG2 eller VG3): Møte med foreldre og elever</p> <ul style="list-style-type: none"> • kommune, skolehelsetjeneste, politiet og andre aktuelle aktører inviteres inn • Tema blant annet russefeiring, inkludering, knuteregler, maidagene • «Råd til russeforeldre» (vedlagt) kan gjennomgås <p>Utarbeide avtale mellom rektor og russen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det utarbeides en avtale som beskriver rammer for russefeiringen. Dette utarbeides i dialog mellom skolemiljøutvalget, russestyret og skolens ledelse. • Se vedlagt forslag til hvordan en slik avtale kan se ut • Ansvar: Skolen / russestyret <p>Møte i skoleutvalget (SU)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Holdningsskapende arbeid, russ og russetid inngår som et av temaene på møtet • Ansvar: Skolen <p><i>Nettmøte mellom direktør for utdanning, rektorene og russepresidentene</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Skoleeier innkaller</i>
Juni	<p>Evaluerings av russetiden og skolens rolle i forbindelse med dette</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hva bør skolen videreføre neste år, og hva kan gjøres enda bedre? • Ansvar: Skoleledelsen, i dialog med russen, elevråd og skoleutvalg

Foreldremøte på 10. trinn

Fylkesdirektøren oppfordrer grunnskolene i Trøndelag til å ha russetid som tema på foreldremøte på 10. trinn. I en del tilfeller dannes russegrupper allerede på 10. trinn, og det er derfor viktig å være tidlig ute med å sette dette på dagsorden. Temaet kan blant annet omfatte

- informasjon om russefeiringen slik den er i dag
- markedsaktører
- ekskludering
- tips til hvordan foresatte kan bidra til å dempe/endre feiringen og sikre et trygt og godt skolemiljø

Aktuelle samarbeidspartnere inn i et slikt møte kan for eksempel være politiet, kommunen, helsesykepleier og nærmeste videregående skole.

Fylkeskommunen har laget forslag til opplegg som kan benyttes på foreldremøtene på 10. trinn, og i VG1 og VG2.

Eksempel på hvordan avtale mellom skolen og russen kan se ut

Avtale mellom russen 2025 og _____ videregående skole

Skolens skoleregler og opplæringsloven kapittel 12 gjelder fullt og helt for alle elever, også russen.

Russen og skolen er i tillegg enige om følgende:

1. Hver enkelt skal bidra til at alle føler seg inkludert i russetiden. Både arrangementer og eventuelle grupper skal i størst mulig grad være åpne for alle.
2. Skolen skal jobbe sammen med elevene for å bidra til en inkluderende russetid.
3. Skolen stiller klasserom til disposisjon når russen skal avholde møter og lignende på dagtid. Russen er ansvarlig for at rommene er ryddige etter møtene.
4. Felles russedåp for russ av alle farger er _____ (sett inn dato)
5. Skolen arrangerer møter mellom avgangselevne og politi/helsesøster, foreldremøte for avgangselevne, og er tilgjengelig for ytterligere veiledning.
6. Hærverk/tilgrising blir anmeldt. Ansvar for opprydding samt dekning av kostnader ved oppryddingen, vurderes i hvert enkelt tilfelle.
7. Det er ikke tillatt å ha vanngjevær, vannpistoler og lignende inne i skolebygget eller andre lokaler skolen bruker. Russen skal ikke invitere til/delta i vannkrig på skolens område.
8. Det skal ikke forekomme noen form for svartelisting/mobbing/trakassering av medelever, og russestyret skal arbeide aktivt mot dette
9. Kommersielle aktører har ikke anledning til å drive promotering og salg av produkter på skolens område i skoletiden.

Sted: _____ Dato: _____

Rektor: _____ For russen: _____

Råd til russeforeldre

1. Forebygg! Snakk om hvordan de vil ha det på skolen og hvordan de kan bidra til et bra miljø
2. Snakk om feiringen i forkant. Hva slags feiring ønsker de? Hvordan kan de bidra til en positiv feiring for alle?
3. Vær der for ungdommen din! Gjør det lett å komme til deg med positive og negative opplevelser.
4. Inkluder alle alltid; sørg for at ungdommen din tar ansvar for andre
5. Tør å sette grenser, og stå i dem
6. Bry deg om andre ungdommer. Du kan være en trygg voksenperson å snakke med
7. Snakk om egne grenser og viktigheten av å respektere andres. Snakk om vennskap, utenforskap, rusbruk, drikkepress, knuteregler og sexpress. Åpenhet og trygghet er viktig
8. Ha på telefonen- alltid!
9. Hjelp ungdom å finne et sted å være i kommunen sammen. Da blir russebusser og vaner overflødige
10. Snakk og samarbeid med andre foresatte! Ha egen facebook gruppe. Dere kan sammen bidra til en trygg og positiv avgangsfeiring
11. Samarbeid med skolen og bidra til godt skolemiljø og bra fellesfeiring

Kilde: Ombudet for barn og unge i Viken

Inkluderende russetid i Trøndelag – endringslogg

Juni 2024:

- Endret *skolemiljøutvalg* til *skoleutvalg* etter vedtak i Fylkestinget juni 2024.
- Endret opplæringsloven *kapittel 9 A* til opplæringsloven *kapittel 12* pga. ny opplæringslov.
- Endret fra *ordensreglement* til *skoleregler* pga begrepsendring i ny opplæringslov.
- Endret fra *Fylkeskommunen oppretter en arbeidsgruppe som lager forslag til opplegg som kan benyttes på foreldremøtene på 10. trinn, og i VG1 og VG2* til *Fylkeskommunen har laget forslag til opplegg som kan benyttes på foreldremøtene på 10. trinn, og i VG1 og VG2.*